

Kaffille!

Kaffille! on seikkailu, joka on saanut inspiraationsa Escape Room-peleistä. Tässä ei kuitenkaan paeta mitään, vaan pelastetaan piikaa onnettomasta avioliitosta.

Stundarsissa eletään 1900-luvun alkua, ja piika Liinalla on edessään haastavat ajat. Sekä tilan renki Aukusti, että tilan haltija – maanviljelijä, haluavat mennä hänen kanssaan naimisiin, ja pian hänen on tehtävä valintansa. Sydän sanoo renki, mutta tilan haltija on sinnikäs ja myös paljon rikkaampi. Perinteiden mukaan tulevan sulhasen on annettava morsiamelle useampi kihlajaislahja, muun muassa kahvia, mut-

ta sulhanen tarvitsee tietysti rahaa ostaakseen lahjat. Tässä tapauksessa rikkaalla maanviljelijällä on tietenkin yliote, mutta Aukustilla on hyvät mahdollisuudet, sillä seikkailuun osallistujat tulevat auttamaan häntä tehtävässään.

– Kaffille! on seikkailu, joka on saanut inspiraation Escape Room-peleistä, joita on saatavilla sekä fyysisinä, että pöytäpeleinä. Tässä ei kuitenkaan paeta mitään, vaan pelastetaan

piikaa onnettomasta avioliitosta, sanoo Stundarsin museoamanuenssi Liselott Nyström Forsén.

Seikkailun aikana osallistujat tekevät ryhmässä yhteistyötä ja kartan, vihjeiden ja tarinankertojan avulla ja kulkevat radan läpi kerätäkseen mahdollisimman monta lahjaa morsiamelle. Kahvi on tärkein kerättävä asia, mutta osallistujien on kerättävä myös paljon muuta, jotta renki saa piikansa. Ja kaikki on kerättävä

Martin Backman-Witting, Stundarsin museopedagogi, on seikk

Seikkailun aikana osallistujia opastetaan Stundarsin alueella kertojan äänen ja ertlaisten videoiden avulla, jotka antavat vihjeitä.

vä ennen kuin maanviljelijä palaa kaupungista, jonne hän on vuorossaan lähtenyt ostamaan kaikki lahjat.

– Olemme rakentaneet seikkailun niin, että se tarjoaa jotain pienemmillekin ryhmille, korkeasta matalaan, vauvasta vaariin. Se ei ole niin kiireinen kuin pakohuoneet yleensä ovat. Toki aikaraja on olemassa, mutta rakennusten välillä voi liikkua rauhalliseen tahtiin, Nyström Forsén sanoo.

Seikkailussa hyödynnetään Stundarsin ympäristöä ja samalla osallistujat saavat käsityksen siitä, millaista elämä Pohjanmaalla oli 1900-luvun alussa.

– Seikkailu kertoo silloi-

sesta ajasta, mutta siinä on kiintopisteitä nykypäivään, kuten kahvin hinta, joka on nykyäänkin korkea. Seikkailu on hyvin opettavainen, mutta silti viihdyttävä, sanoo Stundarsin museopedagogi Martin Backman-Witting.

– Seikkailussa kuljetaan alueen mökkien välillä ja sisään. Seikkailu kulkee museoalueella esteettömiä polkuja pitkin, hän jatkaa.

Seikkailun aikana osallistujat auttavat renkiä ratkaisemaan erilaisia arvoituksia ja ongelmia, joita hän kohtaa. Osallistujilta vaaditaan luovuutta ja mielikuvitusta, mutta muuta ennakotietoa ei vaadita.

allun "Kaffille!" takana. Museoamaneuensi Liselott Nyström Forsén seuraa ryhmää seikkailun aikana.

– Seikkailu on tarkoitettu kaikille. Tarvitaan vain ryhmäläinen, jolla on lukutaitoa ja ryhmäläisiltä luovuutta. Myös esimerkiksi perheet ovat hyvä kohde-ryhmä, sillä pelissä on elementtejä, jotka tarjoavat jokaiselle jotakin. Seikkailulle voi tulla myös ilman minikäänlaista tietoa Suomen kulttuurista ja historiasta ja siiltä selviytyä siitä, Nyström Forsén sanoo.

Kun seikkailu on ohi ja osallistujat ovat toivotavasti pelastaneet pään onnettomasta avioliitosta maanviljelijän kanssa, ryhmä kutsutaan kihlajaiskahveille. Kahvittelun aikana on mahdollisuus keskustella historiallisista tapahtu-

mista ja ehkä myös löytää yhteyksiä nykytilanteeseen.

– Seikkailun jälkeisissä keskusteluissa voi tulla esiin monia mielenkiintoisia asioita. Objektivisesti katsoen viljelijä on parempi vaihtoehto, sillä pihan tarvitsi odottaa vain 10–20 vuotta ennen kuin viljelijä kuolee ja hän voi periä tilan ja ehkä mennä naimisiin jonkun nuoremman kanssa, Backman-Witting sanoo.

– Sitten voi myös luoda yhteyksiä nykyiseen tilanteeseen, kuten kahvin korkeisiin hintoihin ja vastaaviin, hän jatkaa.

Kaffille -seikkailu on kehitetty osana Bothnia Business Heritage -hanketta,

jonka tavoitteena on tuoda yhteen kulttuuriperintötoimijoita ja yrityksiä sekä Suomessa että Ruotsissa. Hankkeen tavoite on yhdistää yrityksen tarpeita ja kulttuuriperintötoimijoiden osaamista, kehittämällä tuotoksellisia toimintamalleja, josta molemmat osapuolet hyötyisivät.

Osana hanketta Stundarsin tiimi alkoi miettiä, miten olemassa olevaa museoaluetta voitaisiin hyödyntää tarjoamalla kävijöille haasteita ja arvoituksia, tuhoamalla ympäristöä ja samalla valistamalla ihmisiä siitä, miltä maailma ennen näytti.

– Kaffille! kehitettiin myös siksi, että Pohjanmaalla on aukko tämäntyyppisel-

le viihteelle. Täällä ei ole tällä hetkellä kukaan tarjoamassa mitään vastaavaa. Haluamme hyödyntää upeaa ympäristöämme täällä Stundarsissa ja samalla lisätä hieman pelimaisuutta, Nyström Forsén sanoo.

Vierailua Stundarsissa voi myös räätälöidä.

– Voimme esimerkiksi tarjota todellisen luksusvaihtoehdon: ensin tehdään seikkailu, sitten voimme mennä johonkin mökistä tekemään maalaisjuustoa, jauhamaan ja keittämään omaa kahvia, tai vaikkapa saunakierrokseen ja savusaunaan lopuksi, hän jatkaa.

Kaffille! -seikkailu on nyt

saatavilla ruotsiksi ja pian myös suomeksi. Suunnitelmassa on myös englanninkielinen käännös.

– Haasteena on kuitenkin kulttuurisanaston kääntäminen. Esimerkiksi 'torppa' sanalle ei ole hyvää englanninkielistä sanaa. Saatamme myös kehittää peliä niin, että kaksi joukkuetta voi kilpaila toisiaan vastaan samaan aikaan, mutta se on myöhemmin, Backman-Witting sanoo.

Seikkailu on ollut tähän asti testivaiheessa, mutta nyt keväällä se alkaa toden teolla. Varauksia voi tehdä ottamalla yhteyttä Stundarsiin.

Sara Mannsén

Kaffi tå!

Kaffi tå är ett äventyr som är inspirerat av Escape Room-spelen. Men här ska vi inte fly något, utan vi ska rädda pigan från ett olyckligt äktenskap.

Det är tidigt 1900-tal på Stundars och pigan Lina har utmanande tider framför sig. Både drängen August och bonden på gården vill gifta sig med henne och snart behöver hon göra sitt val. Hjärtat säger drängen, men bonden är enträgen och också mycket rikare. Som traditionen bjuder ska den tilltänkta brudgummen ge bruden en hel del fäst-mangåvor, bland annat

kaffe, men för att lyckas med det behöver gummen så klart pengar. I det här fallet har den rika bonden naturligtvis övertaget, men drängen har goda chanser också, då äventyrsdeltagarna kommer för att hjälpa honom på vägen.

– Kaffi tå är ett äventyr som är inspirerat av Escape Room-spelen, som både finns som fysiska och

bordsspel. Men här ska vi inte fly något, utan vi ska rädda pigan från ett olyckligt äktenskap, säger Liselott Nyström Forsén, museiamanuens vid Stundars.

Under äventyrets gång ska deltagarna med hjälp av varandra, en karta, ledtrådar och en berättare ta sig igenom en bana, för att samla på sig så många presenter till bruden som

möjligt. Kaffe är det viktigaste att samla på sig, men också hel del andra saker behöver deltagarna få med sig för att säkerställa att det blir drängen som får sin piga. Och allt behöver samlas ihop innan bonden hinner tillbaka från staden, där han i sin tur är för att köpa alla presenterna.

– Äventyret har vi byggt upp för att ha något att erbjuda mindre grupper, från högt till lågt, ungt till gammalt. Det är inte lika hetsigt som ett escape room brukar vara. Visst, det finns en tidsfrist, men det går att ta sig i lugn takt mellan husen, säger Nyström Forsén.

Äventyret utnyttjar Stundars miljön till fullo och ger samtidigt deltagarna en insyn i hur livet såg ut i Österbotten på tidigt 1900-tal.

– Äventyret berättar om tiden då, men med fasta hållpunkter till idag, till exempel kaffepriset, som är högt också idag. Äventyret är väldigt allmänbildande, men ändå underhållande, säger Martin Backman-Witting, museipedagog vid Stundars.

– I äventyret går man mellan och in i stugorna

Under äventyret lotsas deltagare

som finns på området. Äventyret följer stigar på museiområdet som är tillgängliggjorda, fortsätter han.

Under äventyret ska deltagarna hjälpa drängen att lösa olika gåtor och problem som han stöter på. Av deltagarna krävs kreativitet och fantasi, men någon annan förkunskap behöver man inte.

– Äventyret riktar sig till alla. Det som behövs är att du kan läsa. Familjer till exempel är en bra målgrupp också, för att spelet har element som erbjuder något till alla. Du ska också kunna komma utan att ha

Martin Backman-Witting, museipedagog vid Stundars, är upphovsmannen bakom äventyret Kaffi tå! Nina Sten från Kulturösterbotten är projektledare för Bothnia Business Heritage och Liselott Nyström Forsén museiamanuens vid Stundars.

na genom Stundars med hjälp av en berättarröst och olika videon som ger deltagarna ledtrådar.

kännedom om finsk kultur och historia och ändå klara dig igenom banan, säger Nyström Forsén.

Då äventyret är avslutat och deltagarna förhoppningsvis räddat pigan från det olyckliga äktenskapet med bonden, blir gruppen bjudna på förlovningskaffe. Under kaffet finns möjlighet att diskutera de historiska händelserna och kanske också knyta an till dagens situation.

– Det kan komma fram många intressanta saker under diskussionerna efter äventyret. Objektivt sätt är bonden det bättre kapet, då pigan bara skulle behö-

va vänta en 10-20 år innan bonden dör och hon kan arva gården och kanske gifta sig med någon yngre, säger Backman-Witting.

– Sen kan man ju också göra återkopplingar till läget idag, som bland annat med höga kaffepriser och dylikt, fortsätter han.

Äventyret Kaffi tå är uppbyggt inom ramen för projektet Bothnia Business Heritage, vars uppgift är att föra samman kulturarrangörer och företag både i Finland och i Sverige. Projektet har undersökt vad företagen önskar av kulturarrangörerna, vad kulturarrangörerna har

möjlighet att erbjuda näringslivet, samt hur man kunde hitta lösningar för att förverkliga dessa samarbeten och skapa vinstbringande synergier för båda parterna.

Inom ramen för projektet började gänget på Stundars fundera på hur man kunde utnyttja museiområdet som finns för att bjuda besökare på utmaningar och klurigheter, utan att förstöra miljön och samtidigt allmänbildning i hur världen såg ut för.

– Kaffi tå är utvecklat också för att det finns ett hål i Österbotten gällande den här typen av underhållning.

Det finns ingen som erbjuder något motsvarande här just nu. Vi vill utnyttja vår fantastiska miljö här på Stundars och samtidigt lägga litet spelkänsla på det hela, säger Nyström Forsén.

Det går också att skraddarsy besöket på Stundars.

– Vi kan till exempel erbjuda ett riktigt lyxalternativ: Först gör man äventyret, sen kan vi gå till en av stugorna för att göra bondost, mala och koka vårt eget kaffe, eller varför inte avsluta med en bastuguidning och rökbastu, fortsätter hon.

Nu just finns äventyret

Kaffi tå på svenska och snart på finska. I planerna finns också att göra en engelskspråkig översättning.

– Utmaningen är dock i att översätta det kulturella. Det finns till exempel inget bra engelskt ord för "torp". Eventuellt kommer vi också utveckla spelet så att två lag tävlar mot varandra samtidigt, men det blir senare, säger Backman-Witting.

Äventyret har varit i testfas ända tills nu, men nu under våren kommer det att köra igång på riktigt. Boka kan man göra genom att ta kontakt med Stundars.

Sara Mannsén